

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quibus debeat restitutio pro homicidio, num. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

quam quis tenetur ad damnum resarc-
ciendum, nisi id proximo secutum
fuerit: at damnum, de quo loqui-
mur, non secutum est contra ipsum
occisum, quia hic jam est extra vivos,
atque adeo damnum temporale con-
tra ipsum sequi non potest; neque se-
cutum est contra hæredes, quia hos
non esse, pari modo supponimus.
Quando autem sunt hæredes, ea de-
bet, in quibus hæredem læsit; de qua
æ jam subdo.

*Quibus debeat restitutio pro
homicidio?*

His enim tamquam certis, vel sal-
tem probabilibus præmissis, dubita-
tur primò, quibusnam homicida re-
stitutionem debeat?

6. Respondeo, esse naviter distin-
guendum. Nam vel de eo est locu-
tio, quod occisor debet occiso, ante-
quam hic vitam finiat, quales sunt ex-
pense in eo curando, si statim mor-
tuus non est, aliaque similia damna
ante ejus mortem forte ipsi secuta,
quæ breviter enumerat expenditque
Bosius; 7. vel de eo, quod idem oc-
cisor debet pro damnis factis, post-
quam occisus vitam obiit, qualia sunt
alimenta, quæ is daturus fuisset pa-
rentibus, vel filijs, si non fuisset occi-
sus. Si loquamur de priore, debetur
hæredi, quicumque ille sit, sive neces-
sarius, sive extraneus. Ratio est, quia
hæres succedit in omnia jura defuncti.
Si de posteriore, non debetur, nisi pa-
rentibus, filijs, uxori defuncti, juxta
accis damnum factum est; Ratio est
(inquit rectè Lessius h) non quia

hæres succedit in jura defuncti; nam
defunctus nunquam habuit jus ad re-
stitutionem horum damnorum, utpote
te cujus obligatio post mortem ejus
orta sit; adde & quia defunctus nul-
lum damnum temporale sentit, dum
defunctus est, quod resarciri velit: sed
ratio est, quia parens & filius, maritus
& uxor censentur una persona, atque
adeo, qui unum ex his occidit, alte-
rum lædit; si ergo læsus est, debet ad
æqualitatem per restitutionem re-
duci.

g Bos. t. 2. moralium nu. 25. nu. 6.

h Less. l. 2. c. 9. dub. 26. n. 155.

Hinc fit, ut si quis ex ipsis læsus ne-
quaquam fuerit, non sit aliquid ab oc-
cidente ex hoc capite ipsi restituend-
um, quia in eo casu in nulla re dam-
num passus est: ergo in nullo refici-
endus. Evenit autem, eos aliquando
non esse læsos, quando scilicet ipsi ali-
unde aliuntur, & propter aliquam
causam iidem nequaquam futuri fu-
issent hæredes occisi.

8. Ex distinctione allata n. 6. vides,
fratribus vel sororibus, etiam si hæ-
des sint occisi, & quibuscumque hæ-
redibus extraneis ejusdem, nihil esse
restituendum, ex posterioribus dictis
damnis; quia hi non censentur una
persona cum occiso; esse restituendum
tamen ex prioribus; quia sunt legiti-
mi hæredes, succedentes in omnia ju-
ra defuncti.

i Mol. Salon. Less. Val. Fill. Bonac.
alijq. apud Lessium.

9. Quid, si nulli sint hæredes? De-
bebitne occisor restituere prora dam-
na pauperibus? Posteriora enim non
debere, jam patet ex dictis, quia nul-

R

lis

lis hæredibus existentibus, nulli facta est læsio. Respondeo, ita profecto, quia in similibus debitis ex delicto, censetur defunctus velle in usus pios ad animæ suæ favorem rem suam distribui: sed melior fortasse ratio est, quia sic videtur definitum esse ab Alexandro Pontifice c. cum tamen, de usuris, ut iterum infra dicemus. l.

l. *Infra li. 8. c. 1. §. 3. nu. 20.*

10. Quid, si occisus, dum esset in vita, remisit omne debitum homicidæ? onine, inquam; nam recte aliqui *m* advertunt; quando morti proximus occisori quis ignoscit, seu remissionem exhibet (quod certe occisus potest, sed non obligatur) intelligi de injuria, non de damnis temporalibus; nam hæc, nisi expressè remittantur, semper debentur. Respondeo, occisum potuisse remittere omnia, dum erat inter vivos, atque adeo si plene remittat, nihil nec patri, vel uxori, nec alijs quibuscumque hæredibus esse ab occisore restituendum. Ratio est, quia non fit his injuria, nisi ratione occisi, & contra occisi voluntatem; si ergo hic condonat, nihil contra occisi voluntatem retinebit occisor, quod restituere teneatur. Solum ergo potuisset peccare pater remittendo, in aliquo raro casu, quod aliunde filij alimenta non haberent &c.

m de Lugo t. 1. de just. disp. 11. sec. 8. num. 62. Sanc. li. 1. consil. c. 4. dub. 12. cit. Covar. Fel. Bart. aliosq.

11. Verum contra hanc doctrinam Lessij, *n* & Thomæ o Sanchez, insurgit de Lugo, *p* asserens, veram eam esse in prioribus damnis, quæ modo distinximus num. 6. de quibus

poterat occisus disponere, dum vivebat: at non esse veram in posterioribus, quia hæc damna in se patiuntur pater, filius, uxor; non in alio, idest, non in persona occisi; ergo is remittere non potest. Non displicet distinctio, sed tamen Lessij & Sanchez opinio probabilis item est, quia ij patiuntur quidem mala in sua persona, sed totum habere debuerant, dependenter à patris voluntate.

n Less. l. 2. c. 9. dub. 16. nu. 158. o Sanchez lib. 1. consil. c. 4. dub. 12. n. 5. p de Lugo l. c. n. 63.

12. Denique hic quæri solet, an homicida aliquid debeat, primò, creditoribus occisi, secundò pauperibus, tertio amicis, quibus occisus ex liberalitate vel gratitudine multa donabat. Respondeo, nulli *q* ex his homicidam aliquid debere, quidquid nonnulli contradicant. Ratio est, quia hi non sunt ita conjuncti moraliter cum occiso, ut damnum, quod huic inferitur, judicetur & illis inferri.

q Less. l. c. dub. 26. per totum. Dicastill. li. 2. de just. tr. 2. d. 7. nu. 79. Salton, Sotus, Becanus, aliosq. quos citat, sequiturque Diana p. 5. tr. 4. ref. 57. contra Lay. & Molinam, quoad creditores &c. & p. 3. tr. 6. ref. 54.

13. Illud certum puto, quod infirmat Lessius ibidem, *r* homicidam debere restitutionem prædictis, quando is occidisset, eo animo, ut ipsis in ijs bonis noceret; siquidem tunc propter illam intentionem peccabit occisor contra justiciam.

r Lessius l. c. nu. 154. versu, major vera est.

Hæc doctrina, quam Lessius, ut dixi, in-

si, infirmitat, non videtur coherere cum alia, quam alibi s' affert, & nos superius amplexi sumus, nimirum occidentem non obligari ad restitutionem damni indirecti, etiam si illud intenderit: v. g. te non obligari ad damna secuta ex morte avari, qui mortuus est propter dolorem conceptum ex thesauro à te illi surrepto. Cohæret tamen; nam ibi fur, sive intendat, sive non intendat mortem, non est causa externa, nec physica, nec moralis mortis avari: at hic homicida est vera mortis causa, unde illi damnum patiuntur, & ex alio capite, illud damnum intenditur ab homicida, ergo merito tunc peccat contra justitiã, & restitutionem debet, vide quæ dicam lib. 8. tr. 3. c. 4. §. 2. num. 3.

f. Less. li. 2. c. 9. n. 1.

Hæres occisoris quid debeat?

14. Dubitatur secundo, an hæredes homicidæ obligentur resarcire damna occisi, n. 3. dicta, quando ipse homicida fuit à iudice, pœna præsertim capitali condemnatus? Respondeo, obligari: t' illius enim pœnæ positio, sive ex officio processerit iudex, sive ad læsæ partis instantiam, est ex justitia vindicativa, & in bonum Reip. ceterum non apparet, unde per illa ad æqualitatem reducta sit inæqualitas rerum temporalium facta parti læsæ. Nam pari modo fur, si capite plectatur, non propterea illi cessat obligatio restituendi, quæ rapuit. Illud concedo, quando hæredes occisi sunt divites, vel nobiles, qui ejusmodi damna temporalia petere non consueverunt,

facile posse judicari, esse illis solo supplicio factum satis. At si pars læsa sit ex vulgo, & præsertim quando damnum est grave, non video, nisi expressè remittat, qua ratione remississè præsumenda sit.

t. sanc. l. c. 4. dub. 6. Mol. d. 84. n. 8. Less. l. c. d. 22. nu. 138. Vasq. dub. 5. & passim. contra Rossellam, Sor. aliosq; cit. ab eodem Less. ib.

Excedens modum suæ defensionis, vel invadens, vel provocans, an obligetur ad restitutionem ex homicidio &c.

25. Dubitatur tertio de excedente modum justæ defensionis: Petrus v. g. aggreditur Paulum; is, cum se posset defendere, solum vulnerando Petrum, tamen gladio transfodit, & interemit, obligabitur ad restitutionem?

Respondeo, hunc incurrere irregularitatem, certum n' sit: sed quoad restitutionem, de qua est sermo, Lessius tria docet. x. Primo, si Petrus Paulum ad pugnam provocavit, Paulum ad nihil teneri, quia provocans videtur omnia damna remittere provocato, dum facit ei potestatem, ut contra se agat, quod potest. Quam doctrinam nos non multo ante num. 2. admisimus. Secundo, si Petrus aggreditur Paulum sine provocatione, teneri Paulum, si excedat in se defendendo, ad integram restitutionem, quia peccat tunc Paulus contra justitiã, excedendo modum: Tertio, esse tamen probabile, teneri solum ad

R. 2

partem